

Antopäivä: 6.10.2020	Voimaantulopäivä: 6.11.2020	Voimassa: toistaiseksi
Säädösperusta: Ilmailulaki (864/2014) 55 ja 57 §		
Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään: Ilmailulaki (864/2014) 142–145, 151, 175 ja 178 §		
Muutostiedot: Tällä määräyksellä kumotaan Ilmailulaitoksen antamat ilmailumääräykset TRG M1-5, Tarkastuslentotoimintaa koskevat määräykset (10.2.2000) ja TRG M1-6, Harrastusilmailun tarkastuslentotoimintaa koskevat määräykset (7.2.2003).		

Kansallinen tarkastuslentotoiminta

SISÄLTÖ

1	SOVELTAMISALA	1
2	MÄÄRITELMÄT	2
3	TARKASTETTAVAA KOSKEVAT VAATIMUKSET	2
4	LENTOKOKEESEEN TAI TARKASTUSLENTOON KÄYTETTÄVÄ ILMA-ALUS, VARUSTUS JA TARVIKKEET	3
5	LENTOKOE JA TARKASTUSLENTO	3
6	LAUSUNNOT JA ILMOITUKSET SUORITETUSTA LENTOKOKEESTA TAI TARKASTUSLENNOSTA	6
7	TARKASTUSLENTÄJÄN ESTEELLISYYS	6
8	POIKKEUKSET	6

1 SOVELTAMISALA

1.1 Tätä määräystä sovelletaan kaikkiin kansallisiin lentolupakirjoihin liittyviin lentokokeisiin ja tarkastuslentoihin, jotka suoritetaan EASA-perusasetuksen¹ liitteessä I tarkoitetuilla tai muutoin EU-sääntelyn ulkopuolelle jäävillä ilma-aluksilla:

- lupakirjan myöntämiseksi, uudelleen kirjoittamiseksi tai uusimiseksi;
- lupakirjaan liitettävän kelpuutuksen myöntämiseksi, voimassaoloajan jatkamiseksi tai uusimiseksi; tai
- lupakirjan haltijalle myönnettäviä, kyseistä lupakirjaa koskevassa ilmailumääräyksessä tarkemmin määriteltyjä oikeuksia varten.

1.2 Lentokokeen tai tarkastuslennon vastaanottajaa koskevista vaatimuksista määrätään ilmailumääräyksessä PEL M2-16.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1)

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

lentokokeella taidonnäytettä, joka annetaan lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämistä varten, ja siihen liittyvää tarkastuslentäjän pitämää suullista ja/tai kirjallista kuulustelua;

lentokokeen tai tarkastuslennon suorituspäivällä päivää, jolloin lentokokeen tai tarkastuslennon lento-osuus on suoritettu hyväksytysti. Jos lentokoe tai tarkastuslento on suoritettu useammassa osassa tai osa siitä on uusittu, katsotaan suorituspäiväksi voimassaoloaikaa laskettaessa se päivä, jolloin ensimmäinen hyväksytysti suoritettu osa on lennetty;

tarkastuslennolla taidon osoittamista lupakirjan uudelleenkirjoittamista tai lupakirjan tai kelpuutuksen voimassaolon jatkamista tai uusimista varten sekä siihen liittyvää tarkastuslentäjän pitämää suullista ja/tai kirjallista kuulustelua.

3 TARKASTETTAVAA KOSKEVAT VAATIMUKSET

3.1 Yleistä

Tarkastettavan on suoritettava hyväksytysti lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseksi vaadittava teoria- ja lentokoulutus kokonaisuudessaan ja kaikki tietopuoliset kokeet ennen lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseksi lennettävää lentokoetta.

3.2 Koulutuksen ja kokemuksen osoittaminen

Ennen lentokokeen tai tarkastuslennon aloittamista tarkastettavan on esitettävä tarkastuslentäjälle seuraavat selvitykset ja asiakirjat:

3.2.1 Lentokoe:

- 1) todistus hyväksytysti suoritetuista, lupakirjatyypin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston ja/tai lentokoulun järjestämistä teoriakoulutuksesta ja -kokeista
- 2) koulutuspäällikön suositus lentokoetta varten sekä lausunto siitä, että tarkastettava on koulutuksessa saavuttanut lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämistä varten vaaditut tiedot ja taidot
- 3) selvitys siitä, että tarkastettavalla on kyseessä olevan lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseen vaadittava lentokokemus
- 4) lupakirja, jos vaaditaan
- 5) henkilöllisyystodistus
- 6) lausunto hylätystä lentokokeesta (jos aiempi lentokoe on hylätty)
- 7) voimassa oleva lääketieteellinen kelpoisuustodistus, ja
- 8) lentopäiväkirja.

Tarkastuslentäjälle on pyydettyessä esitettävä tarkastettavaa koskeva koulutuskirjanpito.

3.2.2 Tarkastuslento:

- 1) lentolupakirja
- 2) henkilöllisyystodistus
- 3) lausunto hylätystä tarkastuslennosta (jos aiempi tarkastuslento on hylätty)
- 4) lentopäiväkirja, ja
- 5) tarvittaessa todistus kertauskoulutuksen suorittamisesta.

4 LENTOKOKEESEEN TAI TARKASTUSLENTOON KÄYTETTÄVÄ ILMA-ALUS, VARUSTUS JA TARVIKKEET

Tarkastettavan tai koulutusluvan haltijan on osoitettava lentokoetta tai tarkastuslentoa varten lentokelpoinen, tarkoitukseen soveltuva kaksoisohjaimin (pl. kuumailmapallot) ja muutenkin asianmukaisesti varustettu ja lentokokeen tai tarkastuslennon mukaiseen lentotoimintamuotoon hyväksytty ilma-alus, sekä lennon valmisteluun ja suorittamiseen mahdollisesti tarvittavat suunnistus- ja muut välineet, tarvikkeet ja aineet.

5 LENTOKOE JA TARKASTUSLENTO

5.1 Yleistä

5.1.1 Lentokokeen tai tarkastuslennon tarkoituksena on tarkastaa tarkastettavan tietopuolinen ja taidollinen pätevyys. Näiden toteamiseksi lentokokeeseen tai tarkastuslentoon kuuluu varsinainen lento-osuus sekä kirjallinen ja/tai suullinen kuulustelu, joilla varmistetaan, että tarkastettava hallitsee käytännön lentotoiminnassa vaadittavat tiedot ja menetelmät.

5.1.2 Jos lentokoe tai tarkastuslento on kokonaisuudessaan suoritettu, mutta tarkastettavan suoritus on joissain kohdissa ollut puutteellinen, voi tarkastuslentäjä lento-osuuden päätyttyä näyttää tarkastettavan suostumuksella paremman suoritustavan ja antaa tarkastettavan harjoitella suoritusta ja näin kouluttaa tarkastettavaa. Tässä koulutuksessa tai tällaisen koulutuksen jälkeen tehtyjä suorituksia ei katsota osaksi lentokoetta, tarkastuslentoa tai kuulustelua, eikä niillä voi korvata lentokokeessa, tarkastuslennolla tai kuulustelussa hylättyä suoritusta.

5.1.3 Tarkastettavalle on kaikissa tapauksissa tehtävä täysin selväksi, milloin lentokoe- tai tarkastuslento-ohjelma alkaa ja päättyy.

5.1.4 Lentokokeen tai tarkastuslennon jälkeen tarkastuslentäjän on annettava palaute suorituksesta lennosta tarkastettavalle ja tarvittaessa myös hänen lennonopettajalleen.

5.1.5 Lentokokeen tai tarkastuslennon hyväksytty suoritus on voimassa lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämistä, uudelleen kirjoittamista, jatkamista tai uusimista varten 6 kuukautta.

5.2 Lentokokeeseen tai tarkastuslentoon liittyvä kuulustelu

5.2.1 Tarkastuslentäjän pitämän kuulustelun tarkoituksena on varmistaa, että tarkastettava osaa käytännössä soveltaa kyseessä olevan lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden edellyttämiä tietoja, määräyksiä, menetelmiä ja taitoja tilanteissa, joihin hän saattaa lentotoiminnassa joutua.

5.2.2 Kysymykset voivat olla suullisia ja/tai kirjallisia ja ne tulisi esittää ennen lento-ohjelmaa. Kysymysten aiheiden, laajuuden ja lukumäärän on oltava riittävä, ja niiden on pääsääntöisesti liityttävä kyseisen tarkastuslennon ja/tai kuvitellun lennon valmisteluun ja suoritukseen ja lennolla mahdollisesti kohdattaviin tilanteisiin. Kun kyseessä on tyyppikelpuutusta koskeva lentokoe tai tarkastuslento, on kysymyksillä erityisesti varmistettava ilma-aluksen käyttöä, rajoituksia, suoritusarvoja, järjestelmien toimintaa ja mahdollisia vikoja koskevien tietojen ja menetelmien hallinta siten kuin niitä käytännön lentotoiminnassa tarvitaan.

5.2.3 Tarkastettava saa vastatessaan käyttää ainoastaan niitä välineitä ja sitä lähdemateriaalia, joka hänellä on käytännön lentotoiminnassa käytettävissään kysymyksen tarkoittamassa tilanteessa ja joita hän voisi todellisessa tilanteessa lennon suoritusta häiritsemättä käyttää.

Jos tarkastettavalla ei ole niitä välineitä tai sitä materiaalia, jota hän tarvitsisi pystyäksään vastaamaan asianmukaisesti ja jotka hänellä hyvän ilmailutavan mukaan pitäisi lennolla tai sen valmistelussa olla, on lentokokeen tai tarkastuslennon tämä osa hylättävä.

5.2.4 Jos kuulustelu osoittaa, että tarkastettava ei hallitse kyseisen lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseksi, voimassaolon jatkamiseksi tai uusimiseksi vaadittavia tietoja ja/tai menetelmiä kyseisen lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden edellyttämällä tavalla, on lentokoe tai tarkastuslento hylättävä, vaikka lento-osuus olisikin suoritettu hyväksytysti. Jos ennen lento-osuutta suoritettu kuulustelu on hylätty, ei lento-osuutta tai sen osaa pidä ilman perusteltua syytä ja tarkastettavan suostumusta suorittaa ennen hyväksytysti suoritettua uutta kuulustelua.

5.3 Ilma-aluksen päällikkö

5.3.1 Lentokokeessa, joka suoritetaan uutta lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta varten tai tarkastuslennolla, joka suoritetaan vanhentuneen lupakirjan tai kelpuutuksen uusimiseksi, tarkastuslentäjä on ilma-aluksen päällikkö, paitsi lennolla, jolla tarkastuslentäjä on lennon aikana muulla kuin ohjaajan paikalla. Viimeksi mainitussa tapauksessa ilma-aluksen päällikkönä ohjaajan paikalla on oltava ohjaaja, jolla on kyseistä lupakirjaa tai kelpuutusta varten annettavaan lentokoulutukseen oikeuttava lupakirja ja kelpuutus sekä oikeus toimia lennolla käytettävän ilma-aluksen päällikkönä, tai ohjaaja, jolla on Liikenne- ja viestintäviraston erillinen valtuutus kyseiseen tehtävään.

5.3.2 Tarkastuslennolla, joka suoritetaan voimassa olevan lupakirjan uudelleen kirjoittamista tai kelpuutuksen voimassaolon jatkamista varten, tarkastettava voi olla ilma-aluksen päällikkö edellyttäen, että hänellä on lisäksi voimassa oleva oikeus kuljettaa matkustajaa kyseisellä lennolla.

5.4 Tarkastuslentäjän sijoittuminen tarkastuslennolla

5.4.1 Tarkastuslentäjä voi olla lentokokeessa tai tarkastuslennolla joko toisella ohjaajan paikalla tai sellaisella muulla paikalla, jolta hän pystyy valvomaan tarkastuslennon suoritusta ja kommunikoidaan tarkastettavan kanssa.

5.4.2 Jos Liikenne- ja viestintävirasto on erikseen valtuuttanut tarkastuslentäjän vastaanottamaan lentokokeen tai tarkastuslennon ilman kyseisen ilma-aluksen päälliköltä vaadittua lupakirjaa ja/tai kyseisen lentokokeen tai tarkastuslennon edellyttämää kelpuutusta tai oikeutta, hänen on oltava lennolla muulla kuin vähimmäismiehistöön kuuluvan ohjaajan paikalla.

5.5 Tarkastettavan sijoittuminen tarkastuslennolla

Jos kyseessä on ilma-alus, jonka minimiohjaamomiehistö on lentokäsikirjan mukaan yksi ohjaaja, tarkastettavan on suoritettava lentokoe tai tarkastuslento paikalta, jolla hän voi suorittaa kaikki kyseiseen lentokokeeseen tai tarkastuslentoon kuuluvat tehtävät. Jos kyseessä on ilma-alus, jonka minimiohjaamomiehistöön kuuluu lentokäsikirjan mukaan kaksi ohjaajaa, ja tyyppikelpuutusta haetaan tai kelpuutus on rajoitettu vain perämiehen tehtäviä varten, tarkastettavan on suoritettava lentokoe tai tarkastuslento perämiehen paikalta. Jos lentokoe tai tarkastuslento suoritetaan lennonopettajan kelpuutusta varten, tarkastettavan on sijoitettava lennonopettajan paikalle.

5.6 Lentokokeen tai tarkastuslennon suoritus

5.6.1 Kansallisia yksityislentäjän, ansiolentäjän ja liikennelentäjän lupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuutuksia varten suoritettavilla tarkastuslennoilla noudatetaan EU:n lentomiehistöasetuksen² mukaisia vaatimuksia, ellei erikseen toisin mainita.

5.6.2 Lentokokeessa tai tarkastuslennolla on suoritettava kaikki kyseistä lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta koskevan lentokoe- tai tarkastuslento-ohjelman pakolliset kohdat, kuten kyseisessä ohjelmassa määrätään. Lentokoe tai tarkastuslento voidaan olosuhteiden niin vaatiessa suorittaa useammalla kuin yhdellä lennolla, ja se on hyväksytty, kun kaikki ohjelman osat on suoritettu hyväksytysti. Lentokoe- tai tarkastuslento-ohjelman kaikki osat on suoritettava hyväksytysti kuuden kuukauden kuluessa.

5.6.3 Lento-ohjelman kohtien järjestystä voidaan tarvittaessa muuttaa. Suoritusta arvosteltaessa jokaista lentokoe- tai tarkastuslento-ohjelman osaa on kuitenkin tarkasteltava kokonaisuutena.

5.6.4 Tarkastuslentäjä voi sallia minkä tahansa menetelmän tai lentoliikkeen uusimisen kerran. Arvioidessaan suoritusta tarkastuslentäjän on kiinnitettävä huomiota paitsi kunkin yksittäisen kohdan suoritukseen, myös tarkastuslento-ohjelmaan kokonaisuutena. Lentokoe tai tarkastuslento on hylättävä, jos tarkastettavan suoritus kokonaisuutena on heikko, vaikka hän olisikin suorittanut kaikki yksittäiset kohdat hyväksytysti.

5.6.5 Jos tarkastuslentäjä katsoo lennon missä tahansa vaiheessa, että lentokoe tai tarkastuslento on uusittava kokonaan, on asiasta ilmoitettava tarkastettavalle ja suoritus keskeytettävä.

5.6.6 Jos lentokoe tai tarkastuslento keskeytetään tarkastettavan pyynnöstä, mutta keskeytykseen ei tarkastuslentäjän mielestä ole pätevää syytä, tarkastettavan on suoritettava lentokoe tai tarkastuslento kokonaan uudelleen. Jos keskeytykseen on pätevä syy, riittää kun lentokokeen tai tarkastuslennon puuttuvat osat suoritetaan uudella lennolla.

5.6.7 Lentokoe tai tarkastuslento purjelentäjän pilvilento-oikeutta varten on lennettävä jäljitelyissä pilvilento-olosuhteissa.

5.6.8 Tarkemmat vaatimukset lentokokeen tai tarkastuslennon sisällöstä sekä lisäohjeet lento-ohjelman suorittamisesta ja arvostelemisesta annetaan Liikenne- ja viestintäviraston erikseen julkaisemissa lentokoe- ja tarkastuslento-ohjelmissa.

5.6.9 Ilma-aluksessa ei lentokokeen tai tarkastuslennon aikana saa olla kokeen tai tarkastuslennon kannalta välttämättömän miehistön lisäksi muita henkilöitä. Välttämättömiksi henkilöiksi katsotaan myös muut tarkastettavat, jotka suorittavat oman lentokokeensa tai tarkastuslentoonsa saman lennon yhteydessä. Tällaiselle lennolle on oltava tarkastajan ja tarkastettavan suostumus.

5.7 Hylätyn lentokokeen tai tarkastuslennon uusinta

5.7.1 Jos yksikin lentokokeen tai tarkastuslennon kohdista on hylätty, koko osan suoritus hylätään. Jos enemmän kuin yksi lentokokeen tai tarkastuslennon osista on hylätty, on lentokoe tai tarkastuslento uusittava kokonaisuudessaan. Jos suoritus on hylätty vain yhdessä osassa, riittää kun hylätty osa uusitaan. Jos mikä tahansa kohta hylätään uusintalentokokeessa tai uusintatarkastuslennolla, mukaan lukien aikaisemmin hyväksytyt kohdat, on suoritus uusittava kokonaisuudessaan.

² Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla (EUVL L 311 25.11.2011, s. 1)

5.7.2 Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen tai tarkastuslennon osia kahdella yrityskerralla, tarkastuslentäjä voi suositella tarkastettavan hankkimaan lisä- tai kertauskoulutusta ennen lentokokeen tai tarkastuslennon uusimista. Lentokokeiden tai tarkastuslentojen suorituskertoja ei ole rajoitettu.

5.7.3 Jos tarkastuslento on hylätty, ei tarkastettava saa käyttää lupakirjan mukaisia oikeuksia ennen kuin tarkastuslento on suoritettu hyväksytysti.

6 LAUSUNNOT JA ILMOITUKSET SUORITETUSTA LENTOKOKEESTA TAI TARKASTUSLENNOSTA

6.1 Tarkastuslentäjän on annettava lausunto jokaisesta suoritetusta lentokokeesta tai tarkastuslennosta sekä siihen liittyvästä kuulustelusta erikseen julkaistulla, kyseistä lentokoetta tai tarkastuslentoa koskevalla lomakkeella. Lomakkeen jokaiseen suoritettuun kohtaan on merkittävä, onko kohta hyväksytty vai hylätty.

6.2 Tarkastuslentäjän on toimitettava hyväksytysti suoritettua, hylättyä tai keskeytettyä lentokoetta tai tarkastuslentoa koskeva alkuperäinen lentokoe- tai tarkastuslentolausunto Liikenne- ja viestintävirastolle. Kopio lentokokeen tai tarkastuslennon lausunnosta on annettava tarkastettavalle.

6.3 Tarkastuslentäjän on merkittävä ja nimikirjoituksellaan ja lupakirjanumerollaan varmentettava suoritettu lentokoe tai tarkastuslento ja sen tulos (hyväksytty/hylätty) tarkastettavan lentopäiväkirjaan. Tarkastuslentäjä voi tehdä samalla merkinnän kelpuutuksen voimassaolon jatkamisesta tai uusimisesta myös tarkastettavan lupakirjaan, jos kaikki jatkamiseen tai uusimiseen vaadittavat edellytykset täyttyvät.

6.4 Tarkastuslentäjän on säilytettävä kopio antamastaan lentokoe- tai tarkastuslentolausunnosta vähintään viisi vuotta. Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä tarkastuslentäjän on toimitettava kaikki pyydetyt tiedot ja lausunnot valvontatarkoituksia varten.

6.5 Jos tarkastettava on eri mieltä tarkastuslentäjän lausunnosta tai hänellä on siitä muuta huomautettavaa, tarkastuslentäjä merkitsee erimielisyyden tai huomautuksen lentokoe- tai tarkastuslentolomakkeeseen. Sekä tarkastuslentäjän että tarkastettavan on allekirjoitettava merkintä.

7 TARKASTUSLENTÄJÄN ESTEELLISYYS

Lentokoetta uutta lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta varten ei saa ottaa vastaan tarkastuslentäjä, joka on antanut tarkastettavalle yli 50 % lentokoulutuksesta kyseistä lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta varten, tai on vastannut tarkastettavan suosituksesta lentokokeeseen. Lentokoetta tai tarkastuslentoa ei saa ottaa vastaan hallintolain (434/2003) 28 §:ssä tarkoitetussa suhteessa kouluttajaan tai koulutettavaan oleva henkilö.

8 POIKKEUKSET

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää poikkeuksia tästä määräyksestä:

- a) jos se on perusteltua ilma-aluksen tai sen varustuksen ominaisuuksien takia;
- b) jos kyseessä on tavanomaisesta poikkeava, harvinainen tai Suomessa uusi ilma-alusluokka tai -tyyppi;
- c) jos kyseessä on viraston erikseen määräämä tarkastuslento tarkastettavan kelpoisuuden toteamiseksi tai lupakirjan tai kelpuutuksen uusimiseksi; tai
- d) muusta perustellusta syystä,

mikäli Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että vastaava turvallisuustaso ja vastaavat lupakirjan tai kelpuutuksen haltijan tiedot ja taidot voidaan muulla tavoin varmistaa.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Jarkko Saarimäki
ylivohtaja